

*Присвячується поколінню міленіуму:
ровесникам моїх онуків — Романа, Миколая і Гліба —
із вірою у здобуття ними європейської України*

АГРЕСІЯ

Замість передмови

Хто каже: «я люблю Бога»,
а брата свого ненавидить,
той говорить неправду.

Іоанн, 4:20

21 квітня 2015 року Верховна Рада України прийняла Постанову за № 2332 «Про Заяву Верховної Ради України “Про відсіч збройній агресії Російської Федерації та подолання її наслідків”». За це рішення проголосувало 259 народних депутатів. У цьому документі вже визначено дату початку збройної агресії РФ проти України — 20 лютого 2014 року. А вперше український парламент визнав Росію державою-агресором 27 січня 2015 року.

Мимоволі виникають питання: невже потрібно було мало не рік, щоб установити й озвучити очевидний факт збройної агресії Росії проти України? Чи ж були тому вагомі причини внутрішнього і міжнародного характеру? Чи це взагалі характерно для перебігу «гібридних воєн», яких нині так багато в різних регіонах світу? І що з цього приводу думають вітчизняні і зарубіжні експерти-політологи? Як вони висвітлюють позицію не тільки України, а й США і Європи щодо приборкання російської інтервенції? І, врешті-решт, чи проглядається з боку наших противників у Росії якийсь оптимістичний вихід із цієї ситуації? Ці питання хвилюють громадськість, а однозначної й вичерпної відповіді на них не було і немає. А тому доводиться задовольнятися тими зернами істини, які вдається виокремити з аналітичних розвідок російських та західних авторів, часто-густо долаючи їх антиукраїнські упередження, а то й відверто цілеспрямовані ідеологічні диверсії.

Моментом істини в процесі дослідження стала згадана Заява Верховної Ради. У ній зазначено, що Верховна Рада України, діючи як представницький орган Українського народу, який є єдиним джерелом влади в Україні та має виключне право визначати й змінювати конституційний лад України, вимагає від Російської Федерації терміново вивести з території України всі військові формування Збройних сил Російської Федерації та припинити будь-яку підтримку терористичних організацій на сході України, а також притягнути до кримінальної відповідальності та покарати осіб, винних у плануванні, підготовці, початку, здійсненні агресії проти України, скоєнні воєнних злочинів та злочинів проти людяності. Якщо Російська Федерація відмовиться покарати винних, Україна залишає за собою право звернутися до Міжнародного кримінального суду з клопотанням розпочати розслідування ситуації, яка була викликана збройною агресією Російської Федерації проти України і триває з 20 лютого 2014 року. У разі відмови Російської Федерації від припинення збройної агресії проти України Верховна Рада України звернеться до міжнародного співтовариства стосовно посилення санкцій щодо Російської Федерації як держави-агресора, прискорення надання Україні розширеної фінансової допомоги та постачання зброї, оскільки, протидіючи російській збройній агресії, Україна стала на захист об'єднаної демократичної Європи та всього вільного світу. Досягнутий в українському суспільстві консенсус щодо факту агресії заклав основу для відтворення послідовності етапів здійснення агресії.

Перша фаза збройної агресії Російської Федерації проти України розпочалася 20 лютого 2014 року. Саме тоді всупереч міжнародно-правовим зобов'язанням Росії були зафіксовані випадки порушення її Збройними силами порядку перетину державного кордону України в районі Керченської протоки і використання підрозділів ЗС РФ (розташованих до цього на законних підставах у Криму) для протиправного блокування українських військових частин.

27 лютого 2014 року збройні підрозділи спеціального призначення Головного розвідувального управління Генерального штабу ЗС Російської Федерації захопили будівлі Ради Міністрів та Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Водночас відбулися створення й озброєння іррегулярних збройних формувань найманців з числа місцевих жителів, якими керували офіцери спецслужб і ЗС РФ. Чорноморський флот РФ заблокував українські порти, де знаходилися кораблі ВМС України.

За цих обставин лідер партії «Русское единство» С. Аксьонов у незаконний спосіб проголосив себе головою Ради Міністрів АРК і закликав президента Російської Федерації «забезпечити мир і спокій у Криму». У відповідь на цей заклик В. Путін, порушуючи міжнародне право і чинну українсько-російську договірно-правову базу, звернувся до Ради Федерації Російської Федерації, яка своєю постановою від 1 березня 2014 року, протиправно легалізуючи ці порушення, надала згоду на використання на території України Збройних сил РФ. Як наслідок — відбулися збройне захоплення і воєнна окупація невід'ємної частини України — Автономної Республіки Крим та міста Севастополя.

Нелегітимно сформована в умовах російської воєнної окупації виконавча влада Автономної Республіки Крим 16 березня 2014 року провела псевдореферендум про входження АРК до складу Російської Федерації. Сумнівні результати «референдуму» не були визнані жодною країною світу, крім Російської Федерації. Це знаходить підтвердження в Резолюції Генеральної Асамблеї ООН 68/262 від 27 березня 2014 року «Територіальна цілісність України».

17 березня 2014 року ВР АРК, яка до того часу була вже розпущена постановою Верховної Ради України, проголосила Крим незалежною державою. 18 березня 2014 року самозвані представники Криму підписали з президентом РФ В. Путіним «Договір про прийняття до Російської Федерації Республіки Крим та створення у складі Російської Федерації нових суб'єктів». У такий протиправний спосіб відбулася незаконна поспішна оборудка для того, щоб створити позірність правомірності збройного вторгнення Росії та незаконної анексії нею частини території України.

Друга фаза збройної агресії Російської Федерації проти України розпочалася у квітні 2014 року. Тоді контрольовані, керовані та фінансовані спецслужбами Російської Федерації збройні бандитські формування проголосили створення Донецької народної республіки (7 квітня 2014 року) і Луганської народної республіки (27 квітня 2014 року).

Протягом травня 2014 року самозвані лідери ДНР і ЛНР, серед яких було багато громадян Російської Федерації, у неконституційний спосіб провели фіктивні референдуми про відокремлення цих нелегітимних утворень від України. З метою їх підтримки на територію України було заслано розвідувально-диверсійні групи, очолювані кадровими офіцерами Головного розвідувального управління Генерального штабу ЗС РФ. У їх підпорядкування додано парамілітарні формування російського козацтва і укомплектований чеченцями — громадянами Російської Федерації — батальйон «Восток». Було також задіяно й інші озброєні

групи найманців — «Російський сектор» та «Оплот». За їхньої активної участі захоплено адміністративні будівлі в багатьох населених пунктах Донецької та Луганської областей, організовано збройні напади на частини українських сухопутних сил і літаки Повітряних сил ЗС України.

Так, біля міста Слав'янськ 6 червня було збито літак АН-30, що виконував спостережувальний політ. Тоді загинуло 5 осіб екіпажу. 14 червня обстріляно військово-транспортний літак Іл-76 в аеропорту «Луганськ». На цей раз загинуло 40 десантників і 9 членів екіпажу. 17 липня 2014 поблизу міста Торез Донецької області за допомогою російського зенітно-ракетного комплексу «Бук» збито пасажирський літак Boeing-777 авіакомпанії «Малайзійські авіалінії», який здійснював переліт за рейсом Амстердам — Куала-Лумпур. Внаслідок катастрофи загинули 283 пасажери і 15 членів екіпажу.

Іррегулярні збройні формування, задіяні Російською Федерацією в агресивній війні проти України, систематично підживлюються російськими найманцями з числа звільнених у запас військовослужбовців ЗС РФ. Здійснюється регулярне постачання зброї і військової техніки, в т. ч. танків, артилерійських систем, протитанкових засобів та сучасних зенітно-ракетних комплексів. У липні 2014 року підрозділи ЗС України почали зазнавати систематичних обстрілів з території Російської Федерації з використанням артилерійських систем і реактивних систем залпового вогню «Град». Були і напади регулярних підрозділів ЗС РФ, свідчення чого — численні затримання військовослужбовців ЗС РФ.

Третя фаза збройної агресії Російської Федерації розпочалася 27 серпня 2014 року масованим вторгненням на територію Донецької та Луганської областей регулярних підрозділів російських Збройних сил. Серед них, зокрема, ті, що входили до складу 9 окремої мотострілецької бригади, 76 і 98 дивізій повітряно-десантних військ ЗС РФ. Агресивні дії регулярних військ РФ супроводжувалися поширенням серед населення України агітаційних листівок із закликом: «За жодних обставин не чиніть перепон пересуванню російських військ (техніка та особовий склад)».

Вторгнення російських регулярних частин стало предметом розгляду на засіданні Ради Безпеки ООН 29 серпня. На ньому делегація України заявила: «Росія розпочала безпосереднє воєнне вторгнення на материкову Україну із застосуванням своїх регулярних збройних сил». Після надзвичайного засідання комісії «Україна—НАТО», скликаного 29 серпня 2014 року на прохання України, Генеральний секретар НАТО А. Расмунсен кваліфікував вторгнення Збройних сил РФ через